

Noční můra Grebeníčka: muzeum ve věznici, kde mučil i jeho otec

14. března 2010

Jiřina Veselá, Miloš Šenkýř, Lidové noviny

Noční můra komunisty Miroslava Grebeníčka nese název Muzeum svědomí národa. Každý den, kdy ještě sedí v poslaneckém křesle, využívá k boji za oddálení vzniku instituce. Učinil tak ve sněmovně i v pátek.

Muzeum má sídlit v bývalé uherskohradištské věznici. Obávané budově, kde podle řady svědectví právě Grebeníčkův otec Alois v 50. letech nevybíravě mučil politické vězně. Má připomínat utrpení nespravedlivě odsouzených v období totalitních režimů. Mezi užívané praktiky při výslechu tam patřilo bití pěstmi, gumovými obuškami i do chodidel či používání elektrického proudu. Popisy hrozivých metod z roku 1949 užívá poslanec ODS Jaroslav Plachý jako zdůvodnění, proč by měl stát zchátralou a nevyužitou budovu převést na radnici a umožnit vznik muzea. A tomu se Grebeníček snaží zabránit.

Včera komunistická samotná autory návrhu na převod označil za zvrácené. Tvrdí, že se muzeum cíleně nebude zaměřovat na období nacistické okupace, což také slibuje v předloženém návrhu, ale právě na padesátá léta. "Předpoklad získání dotací z fondů EU by jinak totiž mohl zkrachovat na nepodpoře poslanců koketujících s fašistickými myšlenkami, s nimiž sedí ODS ve frakci v Evropském parlamentu," prohlásil při jednání.

Grebeníčkovci jsou jediní, kdo převodu brání. Zástupci dalších stran jsou spíše pro, pod návrhem je podepsaný i sociální demokrat Antonín Sedláček. Také s ním ale Grebeníček včera vyběhl. A to dokonce tak, že komunistického poslance předsedající schůze Lucie Talmanová několikrát varovala, že nemluví k věci. Nerozhodovalo se totiž o převodu, ale o tom, aby sněmovna o měsíc zkrátila dobu jednání o zákonu.

Komunisté se odvolávají na postoj vlády, která převod zákonem nepodpořila. Doporučila, aby se uskutečnil jinak. Ministerstvo spravedlnosti, které věznici sloužící do roku 1962 chtělo opravit a koupilo ji od města, s tím počítá. Ministryně Daniela Kovářová slíbila, že do dvou týdnů situaci posoudí na místě. A bude hledat rozumnou cenu, za kterou věznici převést na radnici. Ta totiž nechce kupovat zchátralou a nevyužitou budovu za 35 milionů korun, které chtělo ministerstvo financí. Hradištská ji před lety státu prodali za méně.

Vytvoření muzea už podpořily tisíce lidí. Občanská iniciativa Za důstojné využití věznice v Uherském Hradišti vznikla v lednu a uspořádala petici. "Podepsaných je už na dva tisíce a pravděpodobně jich bude i více," řekla mluvčí iniciativy, studentka Anna Stránská. Mezi signatáři je i mnoho osobností. "Pečlivě sledujeme vývoj a čekáme, jak jednání dopadne," podotkl další aktér, pedagog Petr Slinták.

Součástí muzea by mohl být například speciální trenažér totality, v němž by si mohli zejména mladí vyzkoušet, jaké situace minulý režim přinášel. "Váš vedoucí důsledně vyžaduje, abyste se v zaměstnání oslovovali ‚soudruhu‘. Budete toto nařízení respektovat?" zní jedna z otázek, s níž by se lidé museli vyrovnat.

Stavební úpravy kvůli samotné expozici by neměly být velké. Interiéry cel navrhují autoři projektu ponechat v syrovém stavu s vlastní výpovědní hodnotou a příběhem. Pouze by se pokusili doplnit je o repliky původních stolů, židlí či polic a připomenout i původní podobu prostor, v nichž se odbývaly výslechy a mučení. A v dalších místnostech by vznikly výukové a vzdělávací prostory.

Starosta Hradiště Libor Karásek tvrdí, že na úpravy chtějí získat peníze z fondů Evropské unie. "Nevylučuji však ani částečné využití areálu na komerční účely, samozřejmě s ohledem na pietu místa," popsal alternativu pro případ, že by příspěvek nezískali.